Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
פונקטלאך. מיטוואך, אונד פרייטאג
אונד קאמבינירט
פיר אסערליי אונגארן
נאמליך: 8 גולדן אסטר. וועס.
האלבזיהריג 4 גולדן אסטר. וועס.
פיערטעלזיהריג 2 גולדן אסטר. וועס.

פירס אויסלאנד
נאמליך: 9 גולדן ... קר. וועס.
האלבזיהריג 4 גולדן 50 קר. וועס.
פיערטעלזיהריג 2 גולדן 25 קר. וועס.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדן טאג
אבאנירן,
אונד דער פוסטאבאנירטער אונס.-פרייס
בעזיעהט מיט דעם פוסטאמט דעם
אונגארישן גלאובענס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט,
וויסזענער בולווארד נומ. 29,
וואו מאן אויך דיא פרייס-ליסטאן
אונ. גלדער צו ענדרן בעליעבט.

Nr. 31 דיענסטאג דעם 13 מארץ 1885. בודאפעסט, פרייטאג דעם 6 אדר התרמ"ה. Budapest, 13. März 1885.

דער גראפליכע מאקלער.

אויס דער דייטשן אומסיסן.

ווענן גראף יוליאוס אנדראשי בין יעטצט נוך דעם אלטן אונד דיעזעם רעגיערונגספרינציפ שטאנד-פונקט שפרעכן אונד שרייבן לייעם, דאמיט ער זיך דאנן אומזאהלבאר צום מאקלער צווישען רעגיערונג אונד אבגעאר-ציאן אינגע, זא וואר דאס אינער דער גלייכלייסטען געדאנקען דעם זשעניאלען שטאמאטסנגעס. גראף אנדראשי לייסטעט הייטע אלס אבגעאר-ציאנסמאן אינען פיעל וויכטיגערן דינגסט אונזערער רעגיערונג אלס ער דאס אלס אנגרעקאנטער רעגיערונגספרינד אים שטאנדע גע-ווען וואר. מינסטער-פראזידענט טיסא האט דיעגרעצייט אים אבגעאר-דנעטגעהייזע ערקלארט, דאס ער עס ווינשע, דער געזעטצגעבונגסאוזשוס אונזאים אבגעאר-דנעטע גהייזע אונזאים אים אבגעאר-דנעטע אנגענאמען ווערדען; דענן אנדערונגען אן דעמזעלבען פארצונעהמען. ווירד זאכע דעם אבערהייזעס ווערדען; טיסא האט אלזא צוגעגע-בען, דאס ער נעגיגט זיא דעם אבערהייזע צוגע-שטאנדניסס צו מאכען. אן ווא דיעזע בעשטעהען, דאס שיינט גראף אנדראשי פונקטליך "ערראהטען" צו האבען. דענן קוים דאס דיא נאכדעגע בריקקע פון דען הארנדען אנדראשי'ס ערבייט וואר, איז דער זיך רעגיערונג אונד אבגעאר-ציאן בעגעגנען זאללען, ערקלארטע איך שאן טיסא, דאס ער דיא פארשלאגע אנדראשי'ס אקצעפטירע, ווענן איך דיא אבגעאר-ציאן איך דיעזעלבען איינגע-גע. דאס אינטערהייז ווירד פיילוך דען נעזעטצ-ענטשאיד, פאללס ער אים אבערהייזע אין דעם אנדראשישען מאנטעל אנגענאמען ווערדען זאלל-טע, אונד דאנן אינס אבגעאר-דנעטגעהייז צוריק-געלאנגען ווירד, נאר נוכ מעהר ערקענען, דאס טהוט יעדאך נוכט. אין דעם אלטען מאדישען בייא דעם אבערהייזעס ווירד איינע בעשע געשלאגען אונד פיעל פיילעס אונד שארפיכעס מאטעריאל עגטפערנט ווין; דאס אבערהייז ווירד זיך דאנן אנדראשי'ס מאנטעל אנגענאמען ווערדען זאללען

צו הילפע איילטע. ער שפענדעטע ניכט נור דייכלי־כע נאבען, זאנדערן בילדעטע זעלבסט איין הילפס־קאמיטע, אן דעסען שיטצע ער אין האכסט איי־נענער פערזאן אלס פראזידענט טראט.״ נאך דיזער רעדע ערגריפ דער אנוועזענדע פערטרעטער דער טורקישען רעגיערונג דאס ווארט. ער זאגטע אונטער אנדערעם: „עס גערייכט מיר צור בעזאנדערען עהרע אונד זואה־רען פרוידע, זאוואהל אים נא־מען זור. מאיעסטאט דעם סולטאנס אלס אויך אים נאמען דעס נאנ־צען רייכעס דער לאבליכען „אל־ליאנס איזראעליט״ צו איהרעם איהרינגען יובילאאום דיא הערצ־אינניגסטען אונד אויפריכטיג־סטען גליקווינשע דארברינגען צוקאננען. ווייר זינד זוואהל נור צושוויער בייא דיעזעם פעסטע, אבער עס ערפיללט אונס מיט פרייד־ינגער געגנוגטהואונג, דיא בעטיהונגען דער זאהנע איז־ראעלס אויף דער באהן דעס פארטשריטטעס אונד דער אויפ־קלארונג פאן זא שאנעם ערפאלגע געקראנט צו זעהען. עס דראנגט זיך אונס דאבייא דיא איבער־צייגונג אויף, דאס דיא שפראס־סען איזראלס ניכט נור אונ־זערער גאכסטעגליעבע, זאנדערן אונזערער מאראלישען אונד היסטארישען פערוואנדטשאפטס־ליעבע פאלקאממען ווירדיג זינד.״ דיעזע ווארטע מיט ועלטעניר איפריכטיג־קייט אונד ניכט ווידערצוגעבענדער אינגיגקייט געשפראכען, פערפעהלטען ניכט, דען טיעפסטען אינדרוקק אויף דיא צאהלרייכען צוהערער הער־פארצורופען. דיא פרינדשאפט דער טורקען פיר דיא יודען — בעמערקט דער קארדשפאנדענט — געוויגגט טראטצדעם אימער מעהר אן פעסטיג־קייט, וואהן ווייר מאנלך נייע בעווייזע האבען. וואהל נור אין וועניג לאנדערן פינגדען זא פעלע יודען אין האהען אמטערן, ווא אין דער טורקיא. היער זינד זיא אין דען האכסטען קרייזען פערטר־טען, דער קארדשפאנדענט טהיילט צום שלוסע מיט, דאסס דיא געמאהלין דעם צום פאשא־ערהא־בענען ווייזשען ליבארעטעם דר. עליאס. דעסען איך ווייר שאן אפט ערוואהנונג געטהאן האבען. מיט דעם „בעפאלקאס־אדדען דעקאריוס וואורדע, עס איט דאס דער האכסטע פריינגאדען אין אנ־זערעם רייכע. אייסערדעם מאכטע איהר דער סול־טאן איינען פראכטוואגען צום געשענקע. פרוא דר. עליאס געהארט צו דען ערסטען געוועללשאפטסדא־מען דער קאזערין.

פרענומעראציאָנס־איינלאדונג.

ווייר ערוזכען אונזערע געעהרטען פרענומעראנטען, דערען פרענומעראציאָנס־טערמין אם 15־טען מארץ צו ענדע גערט (וואס נאנץ דייטליך אויף איהרער „אדרעסס־שליפע״ אנגעצייגט איזט), איהרע פרענומעראציאָן נישינסט צו ערנייערן, דאמיט דיא ווייטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינעדע שאדענג ערלייד־דע.

אונד ביטטען ווייר דיא אדרעססע דייטליך וויא פאלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואיטצנער בולווארד נומ מער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

געשעפטסבעריכט.

נעטרייד־נעשעפט. ווייצען וואר נעפסטערן וועגען צו מארקטע נעבראכט. דער פערקויף וואר שוואך, 12000 מעטר־צענטנער וואורדען פערקויפט.

ווייצען: טהייס־ 100 מעטצער 78,5 קילא 8,85 גולדען. 200 מעטרצעט 82,2 קיליו 8.80 גולדען. 200 מעטער־צענטנער 78, קילאגראמס 8.80 גולדען. — 100 מעטער־צענטנער 77.2 קילאגראמס 8.80 גולדען. — 3500 מעטרצנט 78. קילא. 8.80 גולדען. פעסטער באדען 100 מעטער־צענטנער 77. קילא 8.50 גולדען. באטשקאער 100 מעטרצט 73,5 קילא 8,25 גולד. — ווייסנבורגער 200 מעטערצ׳ 76. קילא 8,37½ גולד— (אללעס פער 3 מאגאזע.)

קוקורוזען נייע 5.60 — 5.65 גול. אלטע, — גול.

האפער. 6.80 — 7.— גולד.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפ־טריעב אויף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאם 9־טען ד. מ. בעשטוג 1510 שטיק. דאפאן ווארען 1242 אונגארישע. — פאלנישע אינד 268 דייטשע. דיא פרייזע ווארען: אונגארישע 50 בזו 64, גול. פאלנישע —.— גולד. אונד דייטשע 56 —65, גולדען. (אללעס פער 100 קילא.)

ווייעגער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם ווייעגער שלאכטפיעהמארקט אם 9־טען ד. מ. בעשטוג 2504 שטיק. דאפאן ווארען: 676 אונגארישע, 607 פאלנישע אונד 1128 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 קילאגראמס: אונגארישע מאסט־כסען 55 — 63. גולד. פאלנישע 54—60,60 גולד. אונד דייטשע 56 — 61 גולד.

פעראנטווארטליכער רעדאקטאר: מאקס סאבאלטשי.

קאָנקורז.

אן דער הייזגען איזר. ארטאדאקסען קולטוס־געמיינדע איזט מיט דיא איר הבע״ל דיא שטעללע אייגנען שיב ובעל קורא צו בעזעצען. געגאלט 5 גולדען פער וואכע פרייע וואהנונג אונד נעבענ־עמאלומענטע. בעווערבער מיסען פאן אנערקאנ־טען ארטהאדאקסען ראבבינען קבלה האבען, אונד דער אונגארישען שפראכע מאכטיג זיין. דיא וישש פסקנר ווערדען בעפאלצנט.

נייקלאדהאוא (באר שאדער קאם), תרמ״ה.

דער פארשטאנד.

1—3

אנצייגע.

נעפערטיגטע בוכהאנדלונג עמפיהלט איהר רייך אסאָרטירטעס לאגער אללער נאטט נגען ספרים, סדורים, מחזורים, ציצית ורציעות, קאלאמעער אונד יראסלוויער פיינסטע טליתים, עכטע נאלד אונד זילבער עטרות (באר־טען), כשרה תפילין מזוזות מסופרים ומחתמים. ש״ס, רמב״ם, רב אלפס, טורים, ארבע שולחן ערוך, נעבעטביכער מיט איבערזעטצונג אין סאמט, פערלמוטטער אונד עלפענבין רייכליכער איסוואהל. — פערנער איין נראסעס לאגער נעשטמפעלטער נעשעפטס שרייבעביכער פאפיער, שרייב- אונד צייכען-רעקוויזיטען, עלעמענטאר- אונד נימנאזיאל שולביכער. — בעשטעללונגען ווערדען נעגען נאכנאהמע אויפס רעעלסטע עפעקטואירט.

B. Stamberger,

Buchhandlung und Buchbinderei. MISKOLCZ. (Ungarn.)

Gegründet im Jahre 1869.

קמח שמורה יפה

צו האבען בייא ראבבינער מארקוס שלעזינגער 3־טראמעל גאססע נו׳ 20. בודאפעסט.

כשר וויין של פסח

מכרם של ישראל

אללען אונזערען ש. ט. זיינקונדען מאכען ווייר הייר־מיט בעקאנגט, דאס ווייר אויך הייער אין דער לאגע זינד, אונזערע ראטהע, ווייסע אונד שוללער ווייגע אינגעגער פעסטונג, ווא אויך שלוויאיטין אונד טרעבער־בראנט־ווין של פסח. איינגעגעס עראיינגנים. צו דען ביללינסטען פרייזען צו אפפערירען. צור עלרייכסערונג האבען ווייר אויך פלשעריגע מוסטערפאסעל פיר ווין, ווא אויך פיר בראנט־ווין איינגעגיפרט, אונד בערעגנען עלכע:

1	מוסטערפאסעל כשר ראטהווין של פסח	2	פל.	50 קר.
1	„ שלוויאוויטין	4	„	50 „
1	„ טרעבער	3	„	50 „

אין דען פרייזען איזט פאסס־פארטא שאן איינגערעכנעט. אויף פערלאנגען קאנען פרייזקוראנטס, ווא אויך הכשר פאן אב״ד דק״ק אללאק צינזוגערעט ווערדען. 3—4

M. Lang & sohn

n ILLOK (Syrmien) a/d Donau Dampfschiffs-Station.

ארנאלד קאהן׳ס גראבשטיין־לאגער

בודאפעסט, ווייטצנער־שטראססע נו׳ 14

נעגענאיבער דער ראדאלשטאדט, אונד לאנדשטראסס אים ארצישען הויזע

עמפפיהלט זיך אללען אנגען, וועלכע דיא טרוריגע פפליכט דעם גראבשטיין־זעטצען צו ערפיללען האבען, זעהר שאנע גראבשטיינע אים מארמאר אונד גראניט אין גראססער איסוואהל. קארדעקטע גראבווייגגע, זעהר שאנע שריפטען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס איסגעפיהרט.

(אם שבת אינד דיס איזט געשפערט.)

☞ אויף פערלאנגען ווייזד אין אילוסטרירטע פרייז־קוראנט איינגעגענגעט.

פרעמד־ווארען־מאגאזין

פרוכט- אונד מעדל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען	קוואלטעטע פער העקטאָל	פער 100 קילאגראמס
נארד־אונגארישער	75	7,70 — 7.80
„	76	7.85 — 7.90
„	77	7,95 — 8.—
„	78	7.95 — 8,10
„	79	8.15 — 8 20
„	80	8.25 — 8 30
„	81	—.——.—
עסטער־באדען	75	7,85 — 8.—
„	76	7.95 — 8.15
„	77	8 10 — 8.25
„	78	8.20 — 8,35
„	79	8,30 — 8.45
„	80	8.40 — 8.55
„	81	—.——.—
ווייסנבורגער	75	7.85 — 8.—
„	76	7,95 — 8.15
„	77	8.10 — 8.25
„	78	8.20 — 8,35
„	79	8 30 — 8.45
„	80	8,40 — 8,55
„	81	—.——.—
טהייס	75	7,95 — 8.10
„	76	8.50 — 8.25
„	77	8,30 — 8.35
„	78	8.30 — 8.45
„	79	8.40 — 8.55
„	80	8,50 — 8,65
„	81	—.——.—

פרוכט	קוואלטעטע פער העקטאָל	פער 100 קילאגראמס
קארן אלט	70 — 72	7.20 — 7.50
נייעס פשעי	60	7,— — 6.70
„ מארץ	62	8.20 — 8.10
האפער	41	7.— — 6.75
קוקורוזען באנאטער נייע	75	6.70 — 6.60
דעטטא אנדערער	73	5,55 — 5,50
הייזע	—	6,25 — 5.80

	ווייצען	פער העכסט		8,67
	„	פריה־יאהר		8.17
	„	„		—.—
	קוקורוזע	מאי־יוני		5.77
	נערסטע	„		—.—
	האפער	פריה־יאהר		6.96
	„	הערבסט		—.—
	רעפס	אוני־סעפ.		—.—

זאק מעהל		נומער	g.	kr.
דער זאק צו 100 קילאגראמס		0	17	—
		1	16	40
		2	15	80
		3	15	20
		4	14	40
מיט זאק פרייא כאהן		5	13	40
		6	12	20
		7	11	30
		8	10	30
		8½	9	20

שפירטוס				
אלטע מעטהאדע פרעסהעפע			30	—
„	נייע	„ קראמפעל	26	50

טורז־טאבעללע פאם 10. מעיין

נעל דקורז	g.	kr.
ווילבער־אשיא	100	
דוקאטען	5	79
עפפערייז־אונגארישע 8 גולדען פאלנ־שען	9	77
דייטשע ריינבאנקנאטען	60	45
20 מארק־שטיק	12	10
מאטיר וועכל	1	29

לאזע	g.	kr.
1854־ער לאז 4־שטרעגע שאאפס־לאז	129	50
1860־ער „ נאמצע	139	—
רעטטע „ האלבע	142	—
1864־ער לאז צו 100 גולדען	171	50
רעטטע „ 50	171	50
אונגארישע פרעמדען־לאז צו 100 גולד.	119	—
פרוסדאל־לאז	119	—
קאמע רינגענשטיינע	43	—
טירקען־לאז	20	—
קרעדיט־לאז	178	75
קראוי־לאז	43	—
לאוי־האמבורגער־לאז	114	50
אונגארישער־לאז	19	75
קעלנער־לאז צו 10 גולדען	19	—
קראקויער לאז „ 20	18	50
אלגיער־לאז „ 40	46	—
מאלט־לאז „ 40	39	50
וויינאלם־לאז „ 10	19	—
מאלם־לאז „ 20	54	50
אלבענער־לאז „ 20	23	25
סט.־גענאאס לאז „ 40	49	25

לאזע	g.	kr.
סאאנסלוי לאז צו 20 גולדען	24	—
פרייבורגער לאז „ 100	130	—
רעטטע „ 50	68	50
וואלדשטיין־לאז „ 20	29	75
ווינדישגרעץ „ 20	38	—
ווינדישגרעץ	125	25
אלטער־מאלט־לאז	—	—
פרעמדען־אללגעמ.	35	50

ווערטה־פאפיערע.	g.	kr.
אונגארישע ראנטענשטייער „ 4%	99	40
רעטטע „ צו 5%	—	—
אלגי־לאנדשטייער פרייא	109	25
אונגארישע אפאטיק־רענטע	94	30
אונגארישע ינדוסטריאלאנלעהן	102	50
פרעמדע נאמאטע	103	—
דונענבערגישע	102	75
נאדרעשטע	102	50
נאדרעשטע	106	50
קראמאטע אינד סלאוניש	103	—
אונגארישע אינדעמנאזאלאנלעהן	147	25
ווינדישגרעץ־אנלעהן־אבלאזונגס־	98	75
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באנק.		
קרעדיט צו 5% פערצענט	101	75
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5% פערצענט	95	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באנק.		
קרעדיט־אנשטאלט צו 5% פערצ.	102	75
דער ווינדישבאנק „	99	75
נאדרבאהן־באנק „ 5%	99	2[illegible]

Eigenthümer: Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest, : 1885. Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

דעם פאסטליכען דיספענס איז אבער באראן פאסער פערפעלכטעט, איינען דרייערלי אין דיא האנדע דעם אונגאריישען פרסטפרעמאס נעדעלעגי־לעגען: דעגן נור אונטער דיעזער בעדינגונג איזט דער דיספענס ערטהיילט ווארדען. דא אבער דיעזע דעזעלזוט קיינע בונדעגנע גיבט גלייך האבען, זא בעפירכטעט דערר פאן טרעפארט, דאס באראן פאסער זיינע עטוואנע נאכקאמענדשאפט, טראטען דעם דעזעלזוט אין דער ווייזען דעלינאן ערצעגי־הען ווערדע, וואס ער ערענפאלדס מהין קאנן. דאס וונד דיא בעדענקען, דיא אונטערען מולטומולטעער צום אפטרעטען גענען דען פאסט בעזעגען; וואס דער מינעסטער אבער עסטס דאגן טהון ווערד, וואנן איהם דיא אמטליכע מעלדונג פאן דעם פאסטליכען דיספענס צוגעגאנגען זין ווערד, וואס בין דיעזע נאך גיכט דער פאלל וואר. עס ווארע נאר גיכט אבער, ווענן דיא פאספערישע אנגעלעגענהייט צו איינעם בריוכע צוישען אונגארן אונד דעם פאסטע פארדען מאכטע, מען נאמט! נעהמען ווייר דאך איך אין פע־לען אנדערען בעזעגע גענען צוריק אונס מיטטעלאל־טער, וא אהנליכע אנגעלעגענהייטען גיכט זעלטען צו בלוטיגען קריעגען געפיהרט האבען. וואס באראן לעאפאלד אפאפער, דען פאטער דעם פערלעבטען באראן שאנדאר פאסער בעטרעפט, זא איזט פאן דיעזעם בעקאנגט, דאס ער אין ארטהאראס פראמ־מער ווידע איזט, אייך ווענן בעזעטצונגען אים טרעג־טשיגער האטשאט איזט ער אין 23 דארפערן שטע־פאטען דער קאטהאלישען קוריען גענען וועלכע ער זיך שעטעס אויסערארדענטליך שפלעגדיג בע־נאממען האט, זא דאס ער אין דיעזען געמיגדען, זא אפט ער דארען קאממט פאן דען גיסטליכען מיט פאמט אונד פארדע עמפפאנגען ווירד. דיעזער אום־שטאנד מאג אייך פעל דאצו בייגעטראגען האבען, דאס דער פאפסט זיך צור ערטהייזונג דעם דיספענ־זעס הערבייליגס.

* (אין בא מ ג ע ן,) וועלכעם עטצט איינען טהייל דער אפטערייך־אונגארישען מאנאר־כיע בילדעט, וואהנען שאן זיט דעם 15־טען יאהר־הונדערט ווידען, אין טהייל דער איהם שפאניען פערי־טריעבען ווידען, וועלכע מוהאמ באאיזר פיינדליך אין דיינעם לאנדע אויפגאמדס, לעגט זיך נאמליך אין באסניען נייעדער, וא זיא זיך פאסט אויסטערפעלד מיט־האנדעל בעשאפטיגען. זיא לעבען אין פרידען אונד פיינדשאפט מיט אידען מאהאמעדאנישען נאכבארן. פאן דעגען זיא וא־אייזאל אין דער טראכט אלס אייך אין דער נאנצען דעבענסוייז פערע געבריכע אנגענאממען האבען. אים אללגעמיינען איזט דאס דאס וויסען אונסערע דען ווידען גיכט פערבריטעט, אבער הינבאאיש לעזען אונד שרי־בען קאننען זיא פאסט אללע. אין נאנזע באסניען דעם זוהנעמענדען הינגעשעדענען אונד איבער איהן נעוואר־פען ווער מיהומאהים פרסוריער קאנזטאנטעל.

דיא הוללע פיעל פאם אנטליכען דער קאנזען אונד אין מאהאמעדאנישע נעוויכט ווארדע ווכטאר. עס לאג עשווהם פורכטבארעס אין דיעזער רוהע. גלייכוהם אלס זיא אין אין דיינען טיעפען פאם ווילדעסטען שטורם אי פנע־פיישטעס מעער צו עריך נעוואדען.

באריך פערגיינגע זיך, טראט הינצו אונד פליסטע־מע דער קאנזען עשווהם צו. דיא וואהרע ווארדען זא לייזע נעשפראכען, דאס נעמאנד דער אופשטעהענדען עשווהם דאפאן פערשטאנד. אין דען צוגען דער שאנען פרייא באכ־מען זיא קיינע פערגאנדענע הערפאר. ערנסט, קאלט, שווי־גענד גינג זיא זיך אייגען דונקלען מאנטעל אומצו־ווערפען. דער אהרע נעשפאלט מיט שולטערן אונד הויפט פערהילל־מע. זיא ליעס זיך פאן קינער מאנד בעדעגען. דאנן פאלל־מע זיא עבען זא שווייגנדם באריך, דער זיא אויס דעם הויזע דורך דיא פאן שפיללער נאכם ערפיללטע שאדט נאך דעם בעדגנארטען דער קאנזען מיריאם פירהיט. אם איינגאנג עפפאגנג נעוואגט אונד דיא ליעסען דריקסע.

„בעצוויינג דיינען שמערץ, עסטהער,“ אנטע מי־הומאה פאגלאן. „גלויבע מיר, קינד, עס גיבט נאך גיא־פערע שמערצען, אלס דען גליעבעסען אנשטייא, פערפירהט צו זעהען.“

„א, ווענן ער מיך גיכט ווילבעס דער קאנזען מיריאם עפפאפלען, מיך גיכט ווילבעס אין דיעזען קוויאלאפלען דיעזעס נעבראכט האטטע?“ ווייטעט מאלאמאן פרגיגאס ווענגערע פאנטע.

„עס ווירד פאריבערגעהען,“ אנטע מיהומאה פאלל. עס לעבעס אין דאנער. — אונד דוא ווייסט נעוויסס. דאס ער אין דיעזער נאכט צו איהר קאמטס?“

„אין ציאללל האט עס מיינעם ארזוואהנטשען אייגע פערראטהען. באריך דאס מיך דעהנע נעמאכט, באריך מיך אינבער מיריאם אונטערגיבטע. ער קאמטס: ער האט עס איהר צוגעזאגט.“

„א אייל אונד פערבירג מיך, דאס איך מיין אייגע נעס אייגע אינבערצייג פאן דעם צווייפאל אונגעהייערן פרייזעל.“

דאנד אין דאנד גלייטטען דיא בייידען ווייבליכען ווענען ווייא שאפטען דורך דיא נאכט. באריך בליעב צוריק, עסטער ליעטעט מיהומאה איהר אומוזונגען אין דאס נאר־מענהייז, אונד פערבארג דיא הינטער אייגען ווייבען נעווייך. מען פאראנגג. פאן דער קאننטע דיא דורך אייגע אפפנונג מיריאמס שלאפגעמאך איבערזעהען. דאס נעמאך ווער דורך אייגע מאטט בעגנגנדע אפטער בעליבטעט.

מיריאם ווארדעלטע נאגלאפטע אין ווייטע פאלטיגע נעוואנדער נעקליידעט. דיא אהרע שאנטיפטשטאהלגרע, אויסטיגע נעשטאלט אומפאפטען. באלד גיכפ דיא שאנע פרייא אין דיא נאלדענע הארפע אונד אנגע אייגען נעפרעס־מען לעבענסוייזעער אויס דער בוסס, באלד ווארפ דיא זיך ווהנוכטיגע אויף דאס רוהבעטעט. אונד אויהר אייגע הינע מאטט אונד פערלאנגגער אן דיא מהיר. אהרע פולוע פלאי־גען, אויהר בוהען וואגטע, אונד דער נאמט „רובען!“ דאנע זיך אויס טיעפטער בוסס לאו אונד דראנגטע זיך פיעבע־היים אינבער אהרע ליפטען, באלד גיפטע דיא אייס אייגע־דאס אם אייגע זאלבע מאכט אין אונזער צימטאר גיכט מעהר הייגאפטע. אונד אלס שפאטער אי־טאליען אי דיא פערגיבטונג דער וועלטליכען מאכט דעם פאפטעס גינג, וואורדע פאן קיינער זייטע אויך נור אין שרייט צו זיינער פערטהיידיגונג אונטער־נאממען. דיא אייגאנגס ערוואהגטען נאכריכטען אבער מארטארא מאן אייגעס פאריזער נייסטליכען. דער פאר קריעגס מיט דער מיטטער מארטארא אייגע אונטערדרוגג האטטע, אונד דעם זיא אבער דיא געשיכטע אהרעס זאהגעס אייפלארונגען נאכ.

אין באלאגיא, דאס דאמאלס צום פאפטליכען געביעטע געהערטע, לעבטע דיא פארטוגיזיש יודענפאמיליע מארטארא, דערען אם 27. אויגוסט 1851 געבארענער קינבע עדגאר מארטארא, אלס ער 17 מאנאטע אלט וואר, ערקראנקטע. דער ארצט פערארדנעטע דעם קינדע בלוטעגעל אונד דיא בריסטליכע מאגד נאהם דאס קינד מיט זיך אלס דיא דיא בלוטעגעל קיפען גינג. דער עגעלהאנדלער ווערטעט דער מאגד צו. דיא וועלע דעם יודענקנ־דעם צו ווערטען, אונדעם זיא עס טיפען לאסטע, וואס דיא מאגד איך הייטליך טהאט. נאך דער בלוטעגטעהונג ווארדע דער קליינע מארטארא ווידער גע גנד, וואיכס הערען אים גלויבען זיינער עלטערן אונד צייגטע גראסע פאהנגקייטען. 5 יאהרע לאנג האטטע דיא מאגד געמאגדען עטוואס פאן דער טיפע געוואגט. אנדלך פערטייטע זיא דאס גערהיימניס איינעם פרייגדע אן, וועלכער זאגליך בייא דעם גיסטליכען גערכטע דיא אנצייגע ער־שטאטטעט. אם 23. יוני 1858 אבענדס איבערפיעל דיא פאפטליכע וואכע דיא פאמיליע מארטארא, אונד עגטרייס דער יאמערגדען מוטטער, דעם פערצווייפעלט קאמפפענדען פאטער דאס פיעלגע לעבטע. האפפנונגספאללע קינד. דאס יאמערע דער פערצווייפעלטען עלטערן, דיא שרייטע דער געמיגדע, דיא בוטטען מאגטפארדעס, דעططען ער־שיגען דיא ווילדען טראגען אפרוקאס בעצאהמטע, דאס אייגשיטען דער גגוואגדען דער איינאפאפ־שען מאכטע, גכטע פרטטעטע. דעם קגאבען וואורדע אינגעדעגע, דאס ער זיך אן דיא אהם אייפגערגגעגע ערלגיאן קלאמטערע אונד דיא עדטערן מוططען אהר קינד מיט גבראבעגעם הער־ططען אייפגעבען.

עדיאדר וואורדע נאכמאלס אונטער גראפען פיעדליכטططען געططפט. אונד דער פאפטע ולפטע (פיום IX.) וואר זיין גططפטער. דיא עלטערן ער־הילטען צוואר דיא עדלططבנטס אהן צו בططבען, וואבדע עדאך אייגע שטططגגע אבططוואכונג שטאططפאנד. טראططדעם פלططטططע דאס קינד אייגמאל דער מططטططע צו. דאططס ער ططדע נאططט

פינדעט מאן גיכט מעהר אלס דדיא שולען. דער „הכם“ אויט עططיך דאבבגגער, לעהדער, דאططט־געבער אונד פינאנגגדיעגער. דיא פערדעהדס־שפראבע אונטער דיעזען ווידען אויט נאך אططמער דיא שפאגטשע. דיא מططططען פאן אהגען זונד דדיך, וואס זיא ططעהר גיכט מיט דען אططططען הערططططען צו פערדעדדען. וואהדענד דעם בע־ططגגס זונד אללע קיפלאדען געשלאططען אונד אום גיכטס אן דער ططעלט אאגגטע מאן אייגען דאططט־גען ווידען דאצו בططططגגען, צו דדיעזער צייט דאס גע־וואלבע צו אططפגען, אום עططוואס צו פערקططפגען. אין ططדע געהט גיכט צו גערבבס, ואגדערן אדددגעט אללע ططגגע אגגגלططגגגططטען בططס אططططططע דדיططططען גططططططגددע דדיططططע ולבבער זא דאגן בططס גגططבططע פערططططע. דער ططאגططططע יודע האט אططגגען אططططططדדططططططך ططططططططען געطططططططط

באראש איין שפעסנועללע וועדהאוים, דער אין קארצאנ איין בין צום וואהנזינן אנטסעמטשעם בלאטט רעדירטע איזט פאר מיר שעם פלוטטע גע־וואָרען אונד ווערד פאן דען געריסטען קורעגעטירט.

* (דר. אלעקסיוס לאסלא.) אינ־שפעקטאר דער עייאנגלישען קירכע אין אראש. האוא האט — וויא „פראשאדי כאולאני מיט־טהיילט — וויזע שטעללע גערעגעלעגט. אלס אוראלטע וויזעם רוקטרישטעם גוטס עדר דיא אנטיסעטישע רוכטע אין אראש. אולבע זיך אין דיעגע־ עמיגדע געלעגנר מאכט, אונד אולבע ער מיט דיעגם געוויסען גוטס פערי־איבערען קאנן. (דער גיסטרטע דיעזער געמיגדע איזט דער אנטיסעטישע אבגעאדנעטע אזוקע וואראש) אין דעם בריעפע, אין וועלכעם דער אללגעמיין געאכטעטע מאנן דיעגן ריזקרישט בעגיגדעט, הייסט עס אונטער אנדערעם: ... „איזט עס אין פערדרעכען, וויגן עמאנד אלס דאס אדער עגעס גגאבארען וואירדע אדער איזט עס אונטער פערדעגעסס, דאס ווייר אלס בריסטען גגבא־רען וואירדען? געוויס גוטס! איזר דיעגן דעם זא איזט, ווייר איזט בערעטטיגט עמאנדען דיעגגן דיי־גער גגבורט צו פערארטהיילען, ווער דאגט זא דאך איבער אללע מעגשען עמפאר, דאס ער בעי־פען וואירע, דאס פאלק איפערהטעגען? דאס ער בעדאכט, דאס ערער טראפפען בלוטעס, דער איזט דיעזע דיעזע פערגאססען ווייר צום שטעפלעקק דער מעגשהייט ווייר!...“

* („דער אסטערריכישע זי־מאגד.“) עס איזט איגע מערקווירדיגע ערשי־גונג, דאס אינזערע גגעגער פאסט דורכגאנגיג אונ־אנשטאנדיגע מעגשען זינד, אונד אין אידרעם בלו־דען איפערן גוטס גור דיא ווידען אונד דאס ווערגע־טהים, זאנדערן איך אנדערע אסטאדע פערזאגען אונד אינשטיטוטע אנגעריפען אונד מיט מאכט צו בעריפען גוטס אינטערלאססען מאנגען. זא דאס זיך אין דער וטשגגע דעם אבגעאדגעטע־דיזעם אין וויען אם 10־טען דיזעגס דער בעמאנגטע פיגד דער ווידען אונד דער שולען, פאטער גיטטער איס טראל, צו איסטעזגגען הינריסטען לאססען, דיא איגע עבען זא עגגרישע אלס ווידגע אבפערט־גגג פאן אינטע דעם אינטערדטטסטגיסטערס לאנ־דאר צור פאלגע האטטען. פאטער גיטטער, דער זיך אינמאל צו דעם איסרופע „פיאט הייליגען לעגס פיהרט דיט דאמאלס דען נאמען „פיאט פאטער“, איך גגעגגט מאן אין „דאס שטרייטראס דער קירכע“. ווייר מאכטען אדם איגגגן גגיגגן טשעל בי לעגגגן: „דער אסטערריכישע זי־מאגד“, וואס איך גגיכט אובעל קלגגגט. דיעזע אינטעמטגגגאטטער בעגלייטגגט אין דער

פאלייטאן.

דיא אפפער דער קאבארא.

הייסאריישער ראמאן איזט דעם 17־טען יאהרהונדערטס.

(117־טע פאר־שטעטגג.)

גגעהיימגגיסס.

איגגע שטונדע שפאטער, שטרעצט מאגגס סעגגוזיל וויא איין וואהנזיגגגער אזיס וויגגגס הייזע. וויגגע ציגגע וויא דען פערצערדע, וויא פאן איגגגס גרוזיגגגן שטרעצע. זיין אונגיכדער, אבער שגגעללער נאגגג — עס וואר פעהר לייפפען — דיכפעטע זיך נאך דער וואהנונגג עלאה צעווייס. דעם קאגגגגס פאן וואר.

מיהורטאה וואר אים בעגגריפף, זיך פאן איהרען פרוגגגן עגגפקליידדען צו לאפפען; וויא שראק עפפאר, אלס וויא דאס בלייבע עגגשטעללטע גגעזיכט דעם מאגגגגס זאה. דען וויא אלס איגגגן עלליכפפען איפערער פערערדטע.

„מיהורטאה,“ שפיאר מאגגס מיט גגיטטערגדער שטגגגי־מע, „איך קאגגפע, אום דיר דאהר וויכטיגע עגגטדעקונגגגן צו מאכגגן. דיא צייט דראנגגגט, איך האבע דיא גראפפע אילע; דאגגס פרגגגע איך נאך אין דריעגגר נאכט אין דיגגע פרגגגר־ליכע בעהוגגגונגגגג